

Duinverhalen wandeling 7 km

Start: ingang Oranjekom/Oase

1. Start vanaf ingang Oranjekom/Oase. Na het hek direct linksaf bij paal 1 richting Panneland. Na ca. 100 m, bij het betonpaaltje (WRK) schuin rechtsaf smal pad op. Bij het open veld aangekomen links aanhouden richting het volgende veld. U loopt nu richting Vinkenbaan Zeerust.

Vinkenbaan Zeerust

De gerestaureerde oude Vinkenbaan van Aernout van Lennep, bewoner van Zeerust. De Vinkenbaan is gebouwd in 1856 volgens de eerst gelegde steen die nog aanwezig is. Daarvoor bouwde Van Lennep ten westen van deze plaats al de eerste Zeerustbaan.

Na 1912 was Vinkenbaan Zeerust niet meer in gebruik. Ten westen van het huisje was vroeger de druip, het veld waar de netten lagen en de vinken gevangen werden. Het is nu overgroeid.

2. Passeer het Vinkenhuis aan uw rechterkant. Voorbij het Vinkenhuis gaat u rechtsaf het veld op richting de duinrel.
3. Bij de duinrel steekt u het zandpad over en volgt rechts het zandpaadje dat iets omhoog loopt. In de bocht van het zandpaadje passeert u de vroegere boerderij Zeerust.

Zeerust

In 1854 liet Aernout van Lennep een boerderij bouwen vlakbij de Oranjekom en de toekomstige Vinkenbaan. Hij gaf er de naam Zeerust aan omdat hij er uitrustte van zijn werkzaamheden als marineofficier. Ook toen hij later op het Manpad woonde, kwam hij vaak op Zeerust. Bij de boerderij was een weiland met een koeienstal. Tot 1956 bewoond door jachtopzichter W.H. Scholts. Daarna gerestaureerd als ontvangstruimte voor de Waterleidingduinen en afgebrand op 31 december 1985.

4. Vervolg het kronkelend bospad, zodat u uitkomt op de Beukenlaan.

Beukenlaan

De beuken van deze laan zijn vermoedelijk al in de achttiende eeuw aangeplant door de eigenaar van het Huis te Vogelenzang. Langs de Beukenlaan staat nog steeds een aantal basaltpalen als grensaanduiding van jhr. Barnaart. Langs de Beukenlaan liggen de Lange Hoeken en ook aan de oostzijde van de duinrel zijn nog enkele teelhoecken te onderscheiden. Deze oude landbouwveldjes worden gekoloniseerd door nieuwe houtgewassen. Tussen de oude grenswallen staat een jonge generatie duindoorns, abelen en andere struiken.

5. Halverwege de Beukenlaan krijgt u langzaam zicht op de Berg van Mikwel.

Berg van Mikwel

Mikwel was vroeger een schietbaantje voor jagers die zich in het mikken bekwaamden. De oostzijde van de berg fungeerde als kogelvanger. Tot 1940 was Mikwel een schietbaan van de jachtopzienervereniging Bloemendaal.

6. Vervolg de Beukenlaan tot ingang Panneland. U kunt eventueel bij ingang Panneland rechtdoor lopen, de ingang aan uw linkerkant passeren. Vlak na het grijze vierkante deksel met nummer 12 (diepe waterwinput) erop ziet u links het Huis te Vogelenzang.

Kijklaan

Zichtlaan van het Huis te Vogelenzang. Vanuit het huis biedt deze laan uitzicht tot ver in het duin.

Huis te Vogelenzang

In 1290 liet graaf Floris V een jachtslot bouwen met de naam Voghelsanck, waar later de naam van het dorp aan is ontleend. Zijn lustverblijf werd zo genoemd, vanwege het gezang der 'quelende vogelen'. Vele eigenaren en erfpachters volgden tot Jan van Marselis, heer van Zandvoort, in 1757 de grondslag legde voor het Huys te Vogelenzang in zijn huidige vorm. In 1778 kocht hij ook het aangrenzende Teylingerbosch, waarna hij beide landgoederen tot één geheel maakte. In 1793 werd Jan Hartsinck

Amsterdamse Waterleidingduinen

eigenaar en na diens overlijden in 1807, jonkheer Willem Philip Barnaart. Het landgoed is nog steeds in bezit van de familie Barnaart.

7. Loop weer terug naar Ingang Panneland en ga bij paal 8 de verharde Pannelandeweg op. U neemt nu de klinkerweg het duin in. Dit is de Pannelandeweg.

Pannelandeweg

Maakte deel uit van de oude weg van Vogelenzang naar Zandvoort. Hij vormt de scheiding tussen het Voorste (zuidelijke) en het Achterste (noordelijke) Panneland.

Panneland betekent letterlijk een stuk land met een aantal duinpannen. Het was ook de naam van de boerderij die daar omstreeks 1855 werd gebouwd en die tot 1948 bewoond is geweest. Halverwege de Pannelandeweg staan zes lindebomen, hier ziet u nog de contouren van de teelhoeken. In de tweede lindeboom zit nog een ring waar vroeger paarden aan vastgezet werden.

In het Voorste Panneland lagen de teelhoeken die nu nog te herkennen zijn. Daar zijn onder andere de beroemde duinaardappelen geteeld die tot in Amsterdam werden verkocht. De akkertjes zijn gescheiden door houtwallen en hakhoutpercelen, waaruit brandhout geoogst werd.

8. Bij de T-splitsing paal 7 rechtsaf. Vervolg de klinkerweg. In de verte heeft u zicht op het Naaldenbos.

Naaldenbos

Is aangeplant omstreeks 1930, vermoedelijk om verstuiwing te voorkomen en de zandstorten te camoufleren.

9. Op de T-splitsing bij grijze paal 6 rechts aanhouden, volg de klinkerweg. Na een lange bocht naar links ziet u aan uw linkerkant het Jachthuisje Schuil en Rust liggen, u loopt hiernaartoe.

Jachthuisje Schuil en Rust

Bosgedeelte met dezelfde naam als het houten huisje. Het diende oorspronkelijk als onderkomen voor jagers en drijvers. Later werd het een schaftgelegenheid voor het Waterleidingpersoneel en tot voor kort was het een opslagplaats voor schutbalkjes. Nu de waterregeling is geautomatiseerd zijn er geen schutbalkjes meer nodig en dient het huisje voor andere doelen.

10. U passeert Schuil en Rust en volgt het pad rechtdoor over de dam bij het Sprengkanaal. Rechts ziet u het Vogeleiland. Houd rechts aan.

Vogeleiland

Kunstmatig eiland gemaakt bij de verbreding van het Sprengkanaal in 1968. Voorheen lag daar de Droge Kom, een droge vlakte. Deze was ontstaan nadat in 1924 zand was afgegraven voor de ophoging van het terrein van de waterzuiveringsinstallatie.

11. Blijf de klinkerweg naar boven volgen. U blijft rechtdoor lopen en volgt het zandpad. U passeert het Museumduin aan uw linkerkant. Of u kiest voor de struinroute. In dat geval gaat u links door het houten hek en dan al struinend richting het Museumduin. Halverwege het graspad komt u langs de deuren van de museumbunker. Als u voor de tweede keer een deur ziet, volg dan het struinpad.

Museumduin

Op 15 juli 1940 werd begonnen met de bouw van de twee museumbunkers, waaraan het Museumduin zijn naam ontleent. Na voltooiing, in mei 1941, werden hier belangrijke kunstobjecten veilig ondergebracht.

Onder andere bezittingen van het Museum Boymans, het Mauritshuis, het Frans Halsmuseum, Teylersmuseum, Haags Gemeentemuseum, Leidse Rijksmuseum, een deel van de Goudse Glazen en een aantal particuliere collecties, waaronder die van het Koninklijk Huis.

Na de bouw werd het terrein eerst met helm en duindoornhagen stuifvrij gemaakt, waarna het in het najaar van 1941 werd beplant met zo'n 250 berken, 500 dennen, 300 esdoorns, 200 eiken, naast vlieren, ligusters en kruipwilgen. Overblijfsel hiervan is het dennenbos op het Museumduin. Voor de bewakers van de museumschatten werd op het terrein van de bunkers een houten keet gebouwd. In 1942 zijn de belangrijkste kunstwerken naar de Sint Pietersberg bij Maastricht verhuisd.

12. Het pad gaat onder een omgevallen boom door. Bij de tweede omgevallen boom, stapt u over de boom heen en ziet u in de verte het wandelpad lopen. Blijf het struinpad volgen en u komt uiteindelijk bij een houten hek uit.

Amsterdamse Waterleidingduinen

13. Beide routes komen uit op de gele route, volg de gele route naar links. Volg het pad tot de T-splitsing, steek het zandpad over naar het Zandvoortervlakje.

Zandvoortervlakje

Zo genoemd omdat het aan de Zandvoortse zijde lag van de gemeentegrens tussen Bloemendaal en Zandvoort. Na menig geschil over de ligging van deze grens kwam Paulus Loots, Heer van Zandvoort, in 1735 met de stad Haarlem (eigenaar van Bloemendaal, Overveen, Aerdenhout en Vogelenzang) overeen de grens met scheipalen af te perken. Op het Zandvoortervlakje zijn onder linden en een kastanjeboom nog de funderingsresten te vinden van een woning of boerderij; stille getuigen van vroegere bewoning.

14. Aan het einde van het Zandvoortervlakje ziet u een grote kastanjeboom, daarvoor gaat u rechtsaf over het zandpad dat omhoog loopt tot u weer op de gele wandelroute komt.
15. Volg de gele wandelroute tot u over de houten brug bent bij het Noordoosterkanaal. Hier ziet u aan uw rechterhand verzamelijver de Oranjekom.

De Oranjekom

De Oranjekom is het grote verzamelbekken waar al het water samenvloeit nadat het door de duinbodem is gezakt en vervolgens door het kanalsysteem onder vrij verval is getransporteerd. Aan de Oranjekom staan twee pompstations, waarvan één dag en nacht in werking is. De pompen in het nieuwe gebouw brengen het water naar het zuiveringsterrein Leiduin.

Het oude pompstation, De Oranjekom, heeft van 1932 tot 1986 dienstgedaan als pompstation. Sinds maart 2008 is het in gebruik als bezoekerscentrum. Het gebouw is aangemerkt als industrieel erfgoed en is een provinciaal monument. De Oranjekom is een ontwerp van architect Arnoldus Pelser en constructeur Joannes Ammerdorffer van de toenmalige Gemeentewaterleidingen Amsterdam. Het gebouw heeft twee bouwlagen: onder de pompenkelder en boven de machineruimte.

16. U kunt nu naar de uitgang lopen, over het vlonderpad of de verharde weg. Of u kunt nog even in het oude pompgebouw De Oranjekom kijken.

